

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

OM

FREDERIKSBERG SKOLEVÆSEN

FOR AARET 1916—17

FRA

SKOLEDIREKTØREN

1918

FREDERIKSBERG BOGTRYKKERI

Falkonerallé 11.

Udvalgte pædagogiske Studiesamling
København V.

Skolevæsenets Administration.

Skoledirektionen for Frederiksberg Provsti:

Stiftamtmand C. E. A. Ammentorp (R. DM.).

Stiftsprovst H. Hoffmeyer (R. DM.).

Frederiksberg Skolekommission:

Etatsraad Joakim Larsen (R. DM.). Formand.

Sognepræst E. Albeck.

Adjunkt, cand. mag. Frk. Kirsten Langkilde.

Trafikassistent J. F. N. Friis Skotte.

Bager J. P. Nielsen.

Skoledirektør for Frederiksberg kommunale Skolevæsen:

Cand. theol. F. C. J. Thorbjørnsen.

Skolevæsenets Kontor er Mynstersvej Nr. 5, Kontortid 10—2.

Skolevæsenet.

Børnetallet. Efter Uddrag af de Skolelister, som ledsager Mandtalslisterne, udgjorde det samlede Antal Børn i skolepligtig Alder i Frederiksberg Kommune den 31. December 1916: **11 566.**

Heraf undervistes:

i Skoler i København	977	(383 Dr. og	594 P.)
i Kommuneskoler paa Frederiksberg	8 023	(4 031 » »	3 992 »)
i anerk. Privatskoler paa —	2 462	(1 279 » »	1 183 »)
i Hjemmene og paa lignende Maade	100	(32 » »	68 »)
uden Undervisning var	4	(4 » »	0 »)

Disse sidste var alle syge.

I de sidste Aar har Kommunens samlede Antal Børn i skolepligtig Alder fordelt sig saaledes:

	Skoler i København	Kommuneskolerne paa Frederiksberg	Anerkendte Privatskoler paa Frederiksberg	Undervisning i Hjemmene og paa lignende Maade	Uden Undervisning	I alt
31. Dec 1910	1393	8176	2718	170	14	12471
— 1911	1300	8341	2565	161	8	12375
— 1912	1153	8386	2490	131	10	12170
— 1913	1092	8267	2546	147	15	12067
— 1914	906	8142	2500	106	3	11657
— 1915	1005	8131	2463	144	8	11751
— 1916	977	8023	2462	100	4	11566

Procentvis:

31. Dec. 1910	11,1	65,5	21,9	1,4	0,1	
— 1911	10,5	67,4	20,7	1,3	0,1	
— 1912	9,5	68,9	20,4	1,1	0,1	
— 1913	9,1	68,5	21,1	1,2	0,1	
— 1914	7,77	69,85	21,44	0,91	0,03	
— 1915	8,55	69,19	20,96	1,23	0,07	
— 1916	8,45	69,37	21,29	0,86	0,03	

Elevantallet. Foruden de 8 023 Børn i skolepligtig Alder fandtes der den 31 December 1916 endvidere i Kommuneskolerne 320 Børn under 7 Aar, 439 over skolepligtig Alder og 341 fra København, i alt 9 123. (Omvendt søgtes de københavnske Kommuneskoler af 408 Børn, som var hjemmehørende paa Frederiksberg). I Gennemsnit har der i afvigte Sommerhalvaar været 9 290 og i Vinterhalvaaret 9 111 Børn i Kommuneskolerne.

Elevantallet stillede sig i de foregaaende Aar saaledes:

	Elever hjemmehørende paa Frederiksberg			Elever hjemmehørende i København	I alt	Elever, hjemmehørende paa Frederiksberg, i københavnske Kommuneskoler
	over skolepligtig Alder	i skolepligtig Alder	under skolepligtig Alder			
31. Dec. 1910	236	8176	360	292	9064	600
— 1911	319	8341	286	340	9286	541
— 1912	358	8386	260	382	9386	440
— 1913	337	8267	329	389	9322	528
— 1914	346	8142	330	360	9178	418
— 1915	401	8131	250	360	9142	457
— 1916	439	8023	320	341	9123	408

Af- og Tilgangen ved de enkelte Skoler har været følgende:

(Se omstaaende Tabel).

Efter Hovedaarsagerne til Af- og Tilgangen stiller denne sig saaledes:

Tilgang ved Skoleaarets Begyndelse	Afgang ved Skoleaarets Slutning	Overskud
1 178	1 112	+ 66
Tilgang fra andre Skoler	Afgang til andre Skoler	
581	650	÷ 69

Den samlede Nedgang i Elevantallet bliver herefter 3.

	Børnetal d. 1. April 1916	Tilgang					Afgang					Børnetal d. 31. Marts 1917	Børnetal i Gennemsnit af Aaret	
		Fra Hjemmet	Fra off. skoler paa Frdbg.	Fra andre off. Skoler	Fra priv. Skoler	I alt	Til off. Skoler paa Frdbg.	Til andre off. Skoler	Til priv. Skoler	Udskr. ved Slutn af skolepl. Alder	Døde			I alt
Skolen paa Howitzvej	911	131	64	99	2	296	63	88	9	124	1	285	922	922
Skolen paa Niels Ebbesensvej	969	151	26	83	11	271	96	71	19	112	2	300	940	950
Skolen paa Godthaabsvej	938	131	97	62	3	293	31	49	1	135	2	218	1013	1016
Skolen paa Fuglevangsvej	792	64	77	38	6	185	47	42	12	87	2	190	787	801
Skolen paa Nye-landsvej	1089	128	21	43	3	15	60	60	15	119	2	256	1028	1051
Skolen paa Solbjergvej	1108	134	60	50	3	217	48	62	20	136	2	268	1087	1107
Skolen paa Løllandsvej	921	138	44	33	3	218	56	49	5	120	1	231	908	931
Skolen paa Duevej	1261	177	34	80	5	296	81	76	14	137	1	309	1248	1243
Skolen paa la Cours Vej	1110	124	113	39	18	292	52	44	14	128	1	239	1163	1172
	9099	1178	534	527	54	2293	534	541	109	1093	14	2296	9096	9193

Til Sammenligning med de foregaaende Aar anføres nedenstaaende Oversigt:

	Børnetal den 1. April	Tilgang ved Skolealderens Begyndelse	Afgang ved Skolealderens Slutning	Tilgang fra andre Skoler	Afgang til andre Skoler	Overskud	Børnetal den 31. Marts	Børnetal i Gennemsnit af Aaret
1910—11	8714	1384	1029	685	731	309	9023	9005
1911—12	9023	1291	932	665	794	230	9253	9268
1912—13	9253	1265	1042	540	697	66	9319	9378
1913—14	9319	1245	1075	542	757	45	9274	9352
1914—15	9274	1194	1204	607	726	127	9147	9211
1915—16	9147	1167	1128	658	745	48	9099	9171
1916—17	9099	1178	1112	581	650	3	9096	9193

Skolebygningerne. Ud over den almindelige Vedligeholdelse af Skolebygningerne, som for det forløbne Aar tillige ekstraordinært har omfattet Oliemaling af Halvdelen af la Coursvejs Skole, der siden Opførelsen har haft limfarvede Vægge, er der i Aaret 1916—17 kun arbejdet med een Nybygning, nemlig en Undervisning- og Opholdsbygning for Børnene paa Høve Sanatorium.

Bygningen, som foruden 3 større Lokaler til Undervisning eller Ophold for Børnene i daarligt Vejr indeholder Brusebadeanstalt, 2 Smaaværelser og et stort Loftsrum, blev projekteret i Oktober Maaned, og Midlerne til Opførelsen bevilgedes af Kommunalbestyrelsen under 13. November 1916 med i alt ca. 3 000 Kr. Man sikrede sig derefter de nødvendige Materialier og paabegyndte Opførelsen, saa snart Vejrliget sidst i Marts Maaned 1917 tillod det. Selve Opførelsen af Bygningen, som opføres af Grundmur og dækkes med Tegl, og som er placeret Syd for Sanatoriebygningerne ud mod Landevejen, falder saaledes i Aaret 1917—18.

Klasse- og Timetal samt Børnetal pr. Klasse. Antal af Klasser og Undervisningstimer ved de enkelte Skoler var følgende:

Skolen paa	Sommerhalvaaret							Vinterhalvaaret						
	Klasser					Frivillige Sprogtimer	I alt Timer	Klasser					Frivillige Sprogtimer	I alt Timer
	å 36 T.	å 33 T.	å 30 T.	å 27 T.	å 24 T.			å 21 T.	å 36 T.	å 33 T.	å 30 T.	å 27 T.		
Howitzvej	9	14	3	4	5	15	1014	9	13	3	4	6	15	1005
Niels Ebbesensvej	10	15		4	4	15	975	10	14		5	4	15	966
Godthaabsvej	14	7	10	3	3	12	1206	14	7	10	4	4	12	1227
Fnglevangsvej	15	5	7	2	2	12	1017	15	5	7	2	2	12	1017
Nyelandsvej	11	17		5	3	15	1071	11	16		5	4	15	1062
Solbjergvej	11	22		5	3	30	1236	11	21		5	4	30	1227
Lollandsvej	8	16		5	4	15	963	8	15		5	5	15	954
Duevej	13	21		7	4	24	1335	13	19		7	6	24	1317
la Coursvej	13	9	11	4	4	15	1290	13	9	11	4	4	15	1290
	42	83	133	3	40	32	10107	42	83	126	3	40	40	10065
	333 Kl.							334 Kl.						

Altsaa har hver Klasse i Sommerhalvaaret faaet 30,3 Timers ugentlig Undervisning i Gennemsnit og i Vinterhalvaaret 30,1 Timer.

Bornetailet pr. Klasse var i Gennemsnit for Sommerhalvaaret 27,9 og for Vinterhalvaaret 27,3.

I Klasser for svagt begavede Elever undervistes:

	1. April 1916	Tilgang	Afgang	31. Marts 1917
i Værneklasserne	47	4	20	31
i Hjælpeklasserne	142	48	33	157

Skolevæsenet har betalt for Undervisning af 2 Børn i Aandsvageanstalten paa Gl. Bakkehus, for 2 Børns Undervisning hos en af Skolen antagen Lærerinde samt for Undervisning af 4 tungt hørende Børn i Abnormskoler.

Elevantallets Fordeling mellem de enkelte Klasser stillede sig saaledes ved Midten af Skoleaaret:

Realklassen	87	0,9 pCt.
4. Mellemskoleklasse . .	199	2,1 —
8. Klasse	254	2,8 —
3. Mellemskoleklasse . .	204	2,2 —
7. Klasse	911	9,9 —
2. Mellemskoleklasse . .	216	2,3 —
6. Klasse	1 007	10,9 —
1. Mellemskoleklasse . .	254	2,8 —
5. Klasse	1 155	12,5 —
4. —	1 250	13,5 —
3. —	1 244	13,5 —
2. —	1 202	13,0 —
1. —	1 057	11,4 —
Hjælpeklasser	170	1,8 —
Værneklasser	35	0,4 —

Det Antal Børn, som forlod Skolen efter Slutningen af den skolepligtige Alder, blev udskrevet fra følgende Klasser:

Realklassen	8,5 pCt.
4. Mellemskoleklasse	6,8 —

3. Mellemskoleklasse	2,7 pCt.
2. —	0,5 —
Afgangsklasse (7. og 8. Klasse)	62,6 —
6. Klasse	13,1 —
5. —	3,4 —
4. —	0,1 —
Hjælpe- og Værneklasse.	2,3 —

Undervisningshold. Til *Realeksamen* indstilledes 87 Elever, der alle bestod. Gennemsnitskarakteren var 5,19.

Til *Mellemskoleeksamen* indstilledes 191 Elever, der alle bestod; Gennemsnitskarakteren var 5,15. Af disse Elever afsluttede 63 deres Skolegang med Mellemskoleeksamen. De øvrige fordeltes saaledes, at 41 Elever optoges i de forenede Skolers Gymnasium, medens der for 87 oprettedes 4 Realklasser ved Kommuneskolerne.

Til *Optagelsesprøven til 1. Mellemskoleklasse* indstillede sig i Januar 1917 304 Elever (156 Drengene og 148 Piger), 83 Elever (45 Drengene og 38 Piger) bestod ikke Optagelsesprøven; de øvrige 221 Elever (111 Drengene og 110 Piger) fordeltes i 9 Klasser. (Skolerne paa Fuglevangsvej, Godthaabsvej og la Coursvej, hver 3 Klasser).

I 1916 bestod 7 fra Kommuneskolerne til de private Gymnasier overflyttede Elever Studentereksamen med Gennemsnitskarakter 4,91. (I Følge de for Kommunens Tilskud til de private Skoler gældende Bestemmelser skal disse Skoler optage i Gymnasielklasserne de Elever, som Skolekommissionen efter derom fremsat Ønske vedtager at overflytte. Den 31. Marts 1917 fandtes i de private Skolers Gymnasielklasser 60 saaledes overflyttede Elever).

Fra *det kommunale Præliminærkursus*, der oprettedes i August 1908 og staar aabent for alle i Kommunen hjemmehørende unge Mennesker under 17 Aar, som har haft Bolig her mindst 2 Aar og bestaar Adgangsprøven (i Dansk og Regning), har i alt 255 Elever bestaaet *Almindelig Forberedelseseksamen* (Præliminæreksamen).

Kursuset, ved hvilket der under Ledelse af Overlærer J. Mathiesen underviser 24 Lærere og Lærerinder, har Lokaler i Skolen paa Godthaabsvej, og Undervisningen finder Sted fra Kl. 2 til Kl. 7 Eftm. Det har i det forløbne Skoleaar haft 2 Hold Elever, fordelt i 4 Klasser.

Af Hold I, som begyndte sin Undervisning i April 1915 ind-

stilledes 46 Elever til Eksamen i Marts 1917; de 44 bestod med et Gennemsnit af 91,1 Points, medens 2 maatte forlade Eksamen paa Grund af Sygdom; 5 opnaaede Udmærkelse. (Til at bestaa fordres 65 Points). Eksamen afholdtes paa Skolen. Kursusets Lærere eksaminerede, medens Karakteren i hvert enkelt Fag blev givet af 2 Censorer fra Eksamenskommissionen.

Hold II oprettedes i April 1916 med et Antal af 48 Elever, af hvilke 9 senere udgik, 1 paa Grund af Sygdom, 7 paa Grund af for ringe Evner, 1 fik Beskæftigelse ved Kontorvirksomhed.

Ved Aarets Slutning var Elevantallet i alt 85 (Hold I 46, Hold II 39).

Udgiften udgjorde i

1911—12. 12 469 Kr. 14 Ø.

De kommunale Fortsættelseskursus for unge Mænd og Kvinder indtil 22 Aars Alderen havde i Vinterhalvaaret 1916—17 deres 17de Undervisningsaar. I alt meldte sig 633 Elever, 109 Mænd og 524 Kvinder (mod henholdsvis 668, 842 og 498 de tre nærmest foregaaende Aar), heraf 5 Mænd og 67 Kvinder til Dagkursus. Af de anmeldte undlod 58 at møde, saa at Undervisningen begyndte med 575 (mod 634, 781 og 488 de tre nærmest foregaaende Aar), 94 Mænd og 481 Kvinder, der fordeltes saaledes paa 36 Hold: A. *Dagkursus*: Almindeligt Kursus i Dansk, Skrivning og Regning 2 (1 for Kvinder og 1 blandet), Kjølesyning 1 og kvindelig Husgerning 2. B. *Aftenkursus*: Almindeligt Kursus i Dansk, Skrivning og Regning 4 (1 for Mænd, 1 for Kvinder og 2 blandet), i Regning og Skrivning 3 (1 for Mænd, 1 for Kvinder og 1 blandet), Tysk 2 (blandet), Engelsk 3 (1 for Kvinder og 2 blandet), Stenografi 1 (blandet), Bogføring 2 (blandet), Kjølesyning 7 og kvindelig Husgerning 9 Hold.

I Sprog og til Dels Husgerning blev de viderekomne skilt fra Begynderne. Til Kjølesyning og Husgerning mødte Eleverne 2 Gange à 3 Timer om Ugen, til de andre Hold 3 Gange à 2 Timer. For disse var Undervisningsdagene 50. Af de 42 Lærere og Lærerinder, der meddelte Undervisningen, havde de 23 Ansættelse ved Kommunens Skolevæsen. Overlærer H. Hyge og Lærer K. Andersen Kjær fungerede fremdeles som tilsynsførende.

Elevantallet var nedadgaaende i Vinterens Løb, saa at det ved

Undervisningens Begyndelse og ved Slutningen af hver af de 5 Månedes (i Marts gaves ingen Undervisning paa *Aftenkursus* paa Grund af Knapheden paa Lys og Varme) udgjorde:

i 1912—13	596	591	573	549	518	475	454
1913—13	488	486	463	437	411	373	361
1914—15	781	781	744	708	636	567	543
1915—16	634	634	611	582	534	493	478
1916—17	575	572	560	533	496	488	

Afgangen, som i 1916—17 udgjorde ca. 15 pCt. af det Antal hvormed Undervisningen virkelig bedyndte (mod 25, 31 og 26 de tre nærmest foregaaende Aar) varierede paa de enkelte Hold mellem 0 og 40 pCt.

Skolebesøget stillede sig omtrent som Aaret forud. Nedenstaaende Oversigt viser Forsømmelserne i de 5 sidste Aar i pCt. af Skoledagene:

	Mænd		Kvinder	
	i alt	efter Fradrag af Sygdom	i alt	efter Fradrag af Sygdom
1912—13	12,5	5,4	12,0	4,8
1913—14	11,4	6,7	9,2	4,0
1914—15	11,2	6,2	10,1	4,7
1915—16	10,8	6,1	10,0	4,5
1916—17	13,4	6,9	13,1	6,6

I Indskrivningspenge har Eleverne indbetalt 1 674 Kr.

Skolens Udgift udgjorde:

	i alt	efter Fradrag af Skolepengene
1912—13 . . .	12 714 Kr. 88 Ø.	11 049 Kr. 88 Ø.
1913—14 . . .	11 634 — 83 —	10 224 — 83 —
1914—15 . . .	18 267 — 21 —	16 230 — 21 —
1915—16 . . .	14 343 — 48 —	12 605 — 48 —
1916—17 . . .	14 725 — 89 —	13 051 — 89 —

Skolevæsenets Udgift nedsattes endvidere med følgende Bidrag fra Staten: 794 Kr. 62 Ø. til Dagskoler og 400 til Aftenskoler.

Den af Kommunen støttede tekniske Skole for Haandværkslærlinge og -svende, som har Lokaler i Howitzvejens Skole og i de Classenske Boligers Asylbygning, havde 485 Elever. Skolens Ind-

tægter var: Skolepenge 4 618 Kr., Statstilskud til Driften 6 800 Kr., til Afholdelse af Foredrag 300 Kr. og til Fripladser og Understøttelser til 14 uformuende Elevers Uddannelse paa Dagskolen for Malere 1 130 Kr., Kommunens Tilskud 2 100 Kr. (samt gratis Lokaler, Belysning samt for Aftenskolens Vedkommende Brændsel), Tilskud fra Amtsskolefonden 500 Kr., fra »Det Rejersenske Fond« 200 Kr. og »De Spannørske Legater« 300 Kr. (til Fripladser). Forsømmelserne udgjorde 4,1 pCt., heraf paa Grund af Sygdom 2,6 pCt.

Fra *Børnenes Bogsamlinger*, der ved Aarets Slutning tilsammen tæller 11 292 Bind, er der sket 41 755 Udlaan til 4 407 Børn. Disse har bidraget 616 Kr. 03 Ø., Kommunen 1 350 Kr.

Skolebesøget.

Skoleforsømmelserne, fordelte paa hele Børnetallet og beregnede i pCt. af de skolepligtige Dage, har udgjort:

	Ialt	efter Fradrag af Sygdom
Skolen paa Howitzvej	6,3	0,8
— » Niels Ebbesens Vej	5,9	0,4
— » Godthåabsvej	4,8	0,3
— » Fuglevangsvej	3,9	0,3
— » Nyelandsvej	5,4	0,3
— » Solbjærgvej	5,4	0,3
— » Lollandsvej	5,0	0,4
— » Duevej	5,6	0,4
— » la Cours Vej	5,6	0,4

I Skolebøder idømtes 33 Kr. 21 Ø. for 98 Dages Forsømmelser af 17 Børn. Af Bøderne blev 23 Kr. 21 Ø. betalt.

Af de *Legater*, der er knyttet til Kommuneskolerne, har 2 Drenges faaet Justitsraad Priemes og Hustrus Skolelegat (100 Kr.), 1 Pige Docent N. J. Fjords Legat (42 Kr.), 1 Dreng Enkefru P. M. Schulstads Legat (35 Kr.) samt 2 Drenges og 2 Piger Fabrikant C. A. Fejlberg og Hustrus Skolelegat (150 Kr. til Deling).

Følgende Oversigt viser Antallet og Fordelingen af de Skolebørn, som den 1. Maj var sysselsatte ved *erhvervsmæssigt Arbejde* uden for Hjemmet. Børn fra Mellemskoleklasser og Realklasser er ikke medtaget. Den nye Ordning af Skoletiden, der traadte i Kraft

1. April 1911, gør det stadig vanskeligere for Børn at have erhvervsmæssigt Arbejde.

	Antal Skolebørn						I Procent af Børnetallet						Ved Mælkeforsyninger var beskæftiget
	Fabrikarbejde		Byærinder og lign.		I alt		Fabrikarbejde		Byærinder og lign.		I alt		
	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	
1910 . . .	43	40	631	255	674	295	1,3	1,2	18,3	7,1	19,6	8,3	83
1911 . . .	28	19	410	243	468	262	0,7	0,4	10,3	5,6	11,0	6,0	25
1912 . . .	29	12	485	211	514	223	0,7	0,3	11,4	4,6	12,1	4,9	25
1913 . . .	29	21	486	194	515	215	0,7	0,5	11,3	4,5	12,0	5,0	31
1914 . . .	21		488	196	509	196	0,5		11,5	4,7	12,0	4,7	24
1915 . . .	9		491	189	500	189	0,2		11,8	4,5	12,0	4,5	11
1916 . . .	13	3	518	190	531	193	0,3	0,1	12,4	4,4	12,7	4,5	7
1917 . . .	12	6	599	182	611	188	0,3	0,1	14,4	4,4	14,7	4,5	15

Børnenes Opførsel giver Anledning til følgende Bemærkninger:

Der *bortsendtes* i Løbet af Aaret 15 Børn (mod 18 forrige Aar), nemlig 2 af Skolekommissionen (Lov 14. April 1905, § 5) 11 af Værgeraadene, 1 af Foreninger og 1 af Fattigvæsenet; 5 af dem havde udvist daarlig Opførsel, de andre bortsendtes særlig paa Grund af uheldige Forhold i Hjemmet. For Retten tiltaltes 14 Børn (8 forrige Aar), og til Værgeraad og Dommer blev der afgivet 48 Erklæringer (mod 58 Aaret før).

Sundhedsforhold m. m. I de 8 *Badeanstalter* blev der tilsammen givet 82 206 tempererede Brusebade til Børn fra alle 9 Skoler. Af Drengklasserne har i de enkelte Skoler fra 89,2 til 96,3 pCt. og af Pigeklasserne fra 79,5 til 95 pCt. af de tilstedeværende Børn benyttet Skolernes Badeanstalter. I Gennemsnit har hvert af de badende Børn faaet 12 Bade i Aarets Løb. Badningen besørgedes ved 2 Badekoner, 1 Bademester og 3 Skolebetjente.

Bespisningen af trængende Skolebørn med Middagsmad i Vintermaanederne fandt ligesom Aaret forud Sted alle 6 Søgnedage om Ugen og varede med Støtte af Kommunen i Henhold til Dyrtidsloven af 28. December 1916 fra den 1. December til den 31. Maj, begge Dage medregnede. Børnene bispistes hveranden Dag med

varm Mad, hveranden med kogt Mælk, Kryddertvebakker og Smørrebrød. I alt bespistes:

i Vinteren	1909—10	1 663	Børn i	85	Dage med	140 110	Portioner
—	1910—11	1 610	— i	81	— »	131 938	—
—	1911—12	1 647	— i	76	— »	125 932	—
—	1912—13	1 695	— i	70	— »	119 490	—
—	1913—14	1 489	— i	83	— »	123 962	—
—	1914—15	1 625	— i	104	— »	170 090	—
—	1915—16	2 730	— i	131	— »	300 000	—
—	1916—17	$\left\{ \begin{array}{l} 2\,700^* \\ 2\,000^{**} \end{array} \right.$	— i	132	— »	328 000	—

Det Antal Børn her i Kommunen, som ved Indrømmelse fra Befordringsautoriteterne fik *fri Rejse med Jærnbauer og Dampskibe* til Udflugter i Sommerferien 1916 udgjorde 4 626 mod 4 326 Aaret forud. Lærereforeningen anbragte i alt 1 094 Børn, deraf 452 (95 Drengene og 357 Piger) i private Hjem, 200 svagelige Børn i »Junikolonier« paa Kongsøre og Højstrup, 41 Drengene i Ranum og 401 (200 Drengene og 201 Piger) i 4 Feriekolonier, hver med 3 Ugers Ophold i Foreningens 2 Feriehjem i Kongsøre og Højstrup.

I Antallet af de ferierejsende Børn var indbefattet 260 kirtelsyge Børn der anbragtes paa *Sanatoriet ved Høve*. I Maj 1916 havde Skolelægen undersøgt 298 Børn, der som kirtelsyge ønskedes anbragte paa Sanatoriet, men flere af disse Børn frembød dog slet ingen eller kun ganske ubetydelige Symptomer paa Kirtelsyge, saa at de disponible Pladser var tilstrækkelige til at skaffe alle dem Sanatorieophold, der for Alvor trængte dertil.

Opholdet paa Sanatoriet, der for Drengene strakte sig over Tidsrummet 15. Maj—19. Juli og for Pigerne 28. Juli—30. September havde som sædvanlig den heldigste Virkning paa Børnene, der rejste hjem med en Vægtforøgelse, som for Pigerne Vedkommende gennemsnitlig androg 1,64 kg, for Drengenes 1,28 kg.

Undervisning af tuberkuløse Børn i Henhold til Lov af 14. April 1905 § 10 har omfattet 10 Børn, som lider af smitte-

*) de egentlige Vintermaaneder.

***) de 2 Foraarsmaaneder.

farlig Tuberkulose; de har nydt særlig Undervisning i den af Kommunen i 1915 indrettede Skolebygning paa Tesdorpfsvvej.

Børnene, der under Lægetilsyn af Overlæge ved Frederiksberg Hospitals Tuberkuloseafdeling Dr. med. G. E. Permin, behandles efter følgende Plan.

Vinterplan.

- Kl. 9 — 9⁴⁵ Undervisning.
 » 9⁴⁵—10¹⁵ Frokost (1/2 Pot sød Mælk til hvert Barn leveres fra Hospitalet).
 » 10¹⁵—11 Undervisning.
 » 11 —12 Spadseretur.
 » 12 —1¹⁵ Hvile (absolut Ro).
 » 1¹⁵—2 Undervisning.
 » 2 —3 Middag (2 Retter varm Mad, som leveres paa Hospitalet).
 » 3 —3³⁰ à 4 Friluftsbeskæftigelse.

Sommerplan.

- Kl. 9 — 9⁴⁵ Undervisning.
 » 9⁴⁵—10¹⁵ Frokost (Mælk fra Hospitalet).
 » 10¹⁵—11 Undervisning.
 » 11 —12³⁰ Spadseretur.
 » 12³⁰—2 Hvile (absolut Ro).
 » 2 — 3 Middag (Mad fra Hospitalet).
 » 3 —3⁴⁵ Undervisning.
 » 3⁴⁵—5 à 6 Friluftsbeskæftigelse.

Badning af Børnene, Desinfektion af Spyttflasker m. v. foreaar paa Hospitalet.

Den *Undervisning af syge Børn paa Hospitalet*, der har fundet Sted ved en af Skolens Lærerinder siden 1901, har i sidste Aar omfattet 29 Børn.

Indtægterne af Skolevæsenets særlige Fond, der bestaar af Skolebøder og Renter af Fondens Kapital, er anvendt til at støtte *Skolerejser* med de ældste Klasser. Der foretoges Udflugter til Dyrehaven, Fredensborg, Gurre, Hareskov, Helsingør, Hillerød, Jægerspris, Køge, Roskilde, Sorø med 1 731 Børn, 68 almindelige Klasser og 29 Mellemkoleklasser. Af de første rejste 1 953 af 1 071 Børn eller 89

pCt., i Mellemkoleklasserne 640 af 660 Børn eller 97 pCt. Skolevæsenets Tilskud var 390 Kr. 92 Ø., hvilket i Gennemsnit bliver 5 Kr. 73 Ø. pr. Klasse og 24,3 Ø. pr. Barn.

Skolelægerne har ifølge den af dem udarbejdede udførlige Beretning virket efter i alt væsentligt samme Arbejdsplan, som er fulgt i de foregaaende Aar.

For Børnene i de i Aarets Løb nyoprettede 1. Klasser er udfærdiget Helbredskort paa Grundlag af Lægeundersøgelse paa Skolen og et af Hjemmene besvaret Spørgeskema, og det samme er søgt gennemført for alle de Børn, der i Aarets Løb er nyindskrevet i ældre allerede med Helbredskort forsynede Klasser.

Medens Helbredstilstanden hos ca. 47 pCt. af de i 1. Klasserne nyindskrevne Børn ikke gav Anledning til nogen Bemærkning, frembød de øvrige ca. 53 pCt. forskellige Skrøbeligheder. Da alle nævneværdige Svagheder undtagen netop Tandlidelser er medregnet, maa Tallet paa svagelige Børn blive ret stort, men betyder i Virkeligheden ikke nogen foruroligende Sygelighed. For 144 Børns (73 Dreng og 71 Piger) Vedkommende var imidlertid de forefundne Svagheder af saadan Art, at en særlig Overvaagen fra Skolelægens Side — i alle Tilfælde i de første Skoleaar — kunde være af Betydning. Ved Paategning paa Helbredskortet er Lærerpersonalets Opmærksomhed særlig bleven henledet paa disse Børn, og der er truffet Foranstaltning til, at de regelmæssigt et Par Gange aarligt bliver fremstillet for Skolelægen, selv om de ikke i Øjeblikket frembyder særlige Sygdomstegn.

Skolelægerne har som sædvanlig haft fast Træffetid en Gang ugentlig paa hver Skole, og ved disse Lejligheder er 812 Børn henvist til dem af Lærerpersonalet. 491 Sygdomstilfælde hos disse Børn henvistes til Lægebehandling, 451 skriftlig paa de sædvanlige Blanketter, af hvilke dog kun 96 returneredes med Paategning fra den behandlende Læge.

Det i tidligere Aar ved Howitzvejens Skoie iværksatte Forsøg med at lade en Sygeplejerske tage sig af forsømte Saar og Skrammer o. lign. hos Børnene er i 7 Maaneder af Skoleaaret forlagt til Skolen paa Godthaabsvej. En Sygeplejerske har her i 152 Dage behandlet 330 Børn for ialt 380 sygelige Tilfælde, hvoraf 146 kirurgiske Tilfælde, 178 Hudsygdomme, 32 Øjenlidelser og 24 Øre-

sygdomme. Der er i alt udført 4 246 Enkelbehandlinger, gennemsnitlig ca. 28 pr. Dag.

Skoletandklinikken har fra 1. April 1916 til 31. Marts 1917 haft 235 Arbejdsdage. Af de 3 386 Børn, der den 1. April 1916 havde modtaget Behandling (2 385 mod Betaling, 1 001 gratis) overik 2 870 til fortsat Behandling (2 808 til Behandling mod Betaling og 62 som Oversiddere i 1. Klasserne til gratis Behandling), medens 516 (15,31 pCt.) ikke ønskede Behandling mod Betaling. 1 742 Børn havde efter Bestemmelserne Ret til gratis Behandling, heraf blev 1 191 udskrevet til Behandling, medens Nægtelsernes Antal var 551 (31,61 pCt.)

Til Sammenligning anføres:

	Ret til gratis Behandling	Af disse nægtede
$31/12$ 1910— $31/3$ 1912	3 191	1 128 (35,4 pCt.)
$1/4$ 1912— $31/3$ 1913	1 491	482 (32,3 —)
$1/4$ 1913— $31/3$ 1914	1 635	599 (36,6 —)
$1/4$ 1914— $31/3$ 1915	1 765	588 (33,3 —)
$1/4$ 1915— $31/3$ 1916	1 731	602 (34,8 —)
$1/4$ 1916— $31/3$ 1917	1 742	551 (31,6 —)
	Ret til fortsat Behandling	Af disse nægtede
$1/4$ 1912	1 878	562 (29,9 —)
$1/4$ 1913	2 099	354 (16,9 —)
$1/4$ 1914	2 527	291 (11,5 —)
$1/4$ 1915	3 040	401 (13,2 —)
$1/4$ 1916	3 386	516 (15,3 —)
$1/4$ 1917	3 675	462 (12,6 —)

I de behandlede Klasser var 4 060 Børn, hvoraf 1 191 ikke betalende og 2 869 betalende indskrevet til Behandling. Der er behandlet 3 731 Børn (2 746 betalingspligtige og 985 ikke betalende), og Antallet af Behandlingerne har, idet Tallene i Parentes angiver Antallet af henholdsvis for de betalingspligtige og for de gratis behandlede, været 7 792 (5 321 + 2 471), nemlig 4 141 (3 450 + 681) Tandfyldninger, 2 531 (1 092 + 1 439) Udtrækninger af Mælketænder, 67 (31 + 36) Udtrækninger af blivende Tænder, 191 (164 + 27) Tandrensninger, 595 (431 + 164) Rodbehandlinger og 269 (143 +

124) andre Behandlinger. Det samlede Antal Behandlinger fra December 1910 til 31. Marts 1917 har været (A betegner Antallet for de betalingspligtige Børn, B Antallet for de ikke betalingspligtige):

	A	B.	i alt
Tandfyldninger	10 663	11 681	22 344
Ultrækning af Mælketænder	4 248	17 977	22 225
— » blivende Tænder	89	203	292
Tandrensninger	603	256	859
Rodbehandlinger	1 302	1 806	3 108
Andre Behandlinger	717	1 243	1 960
Behandlinger i alt	17 622	33 166	50 788

Foruden til den systematiske Behandling har Børnene til enhver Tid kunnet møde for at faa afhjulpet en øjeblikkelig Tandlidelse (»Nødhjælp«), og 162 Børn henvistes til saadan Hjælp. Af de til gratis Behandling indskrevne Børn har kun 17 (1,7 pCt.), vist sig fejlfrie ved første Gennemgang; af de forrige Aar behandlede Børn var 759 fejlfrie, idet alle de Børn medregnes, hos hvem ny Caries ikke er optraadt siden sidste Eftersyn. Det Antal er ikke indgaaet i Antallet af Behandlinger.

Da Driftsudgifterne i samme Tidsrum var 7 040 Kr. 13 Ø., har Udgiften pr. Barn været ca 1 Kr. 89 Ø. og pr. Behandling 90 Ø. 136 Elever har efter derom indgivet Andragende faaet Betalingen eftergivet.

Til Sammenligning anføres, at Udgiften har været,

i 1912—13	1 Kr. 76 Ø. pr. Barn	67 Ø. pr. Behandling
i 1913—14	1 — 78 » —	65 » —
i 1914—15	1 — 58 » —	61 » —
i 1915—16	1 — 69 » —	66 » —

Som efterstaaende Oversigt udviser, stod Kliniken ved det nye Skoleaar, 1. April 1917 med 3 675 Børn, der havde Ret til fortsat Behandling, deraf ønskede 3 169 Børn fortsat Behandling mod Betaling, 44 overgik som Oversiddere til gratis Behandling, medens Behandling blev nægtet for 462 heri medregnet de Elever, der ved Slutningen af den skolepligtige Alder blev udskrevet af Skolen.

	1913--14	1914--15	1915--16	1916--17
Antal Børn, der havde Ret til gratis Behandling	1635	1765	1731	1742
Behandling nægtedes	599	588	602	551
Indskrevet til Behandling	1036	1177	1129	1191
Behandlingstilladelse taget tilbage	25	19	30	11
Udgaaet i Aarets Løb	78	62	98	77
	103	81	128	88
	933	1096	1001	1103
Antal Elever, der 1. April overgik til Behandling mod Betaling	1676	2153	2583	2808
Tilkommen i Skoleaaret	57	22	42	61
Indskrevet til Behandling	1733	2175	2625	2869
Behandlingstilladelse taget tilbage	13	18	6	7
Udgaaet i Aarets Løb	97	136	146	228
Slettet paa Grund af Restance	29	77	88	62
	139	231	240	297
	1594	1944	2385	2572
Antal Elever, der følgende 1. April havde Ret til fortsat Behandling	2527	3040	3386	3675
Ikke ønsket fortsat Behandling	291	401	516	462
Overgik til fortsat Behandling	2236	2639	2870	3213
Overgik til Behandling mod Betaling	2153	2583	2808	3169
Overgik som Oversidere til gratis Behandling	83	56	62	44

Lærerpersonalet har i afvigte Aar undergaaet følgende Forandringer:

Lærer J. Bach afgik ved Døden; Overlærer H. Hansen og Lærerinderne Frk. H. Halberg, Frk. P. Svendsen, Frk. J. Gravesen og Frk. H. Wright afskedigedes med Pension. Lærer Frode Andersen

og Lærerinde Fru J. Windfeld fratraadte efter Ansøgning. Til Overlærer udnævntes Lærer V. Ziebe. 9 Personer fik fast Ansættelse. Der antoges 10 nye Lærere og Lærerinder til Erstatning for afgaaede.

Den 2. April 1917 talte Lærerpersonalet 330 Medlemmer. Af disse var

123 fast ansatte Lærere,
169 — — Lærerinder,
13 Timelærere,
25 Timelærerinder.

Desuden findes der en til Undervisning af tuberkuløse Born antaget Lærerinde og 13 faste Vikarer.

Ved Skolevæsenet fungerer der foruden 2 Skolelæger og det ved Tandklinikken ansatte Personale endvidere en Økonoma, 9 Skolebetjente, 1 Bademester, 2 Badekonere og 1 Varmester.

Lærerpersonalets Tilvækst i de sidste Aar fremgaar af følgende Oversigt:

	Fast ansatte		Timelærerpersonele		I alt		Hovedsum
	Lærere	Lærerinder	Lærere	Lærerinder	Lærere	Lærerinder	
³ / ₄ 1911	117	160	15	23	132	183	315
— 1912	117	163	16	28	133	191	324
— 1913	121	168	13	26	134	194	328
— 1914	122	169	12	25	134	194	328
— 1915	121	169	12	25	133	194	327
— 1915	123	169	12	24	135	193	328
— 1917	123	169	13	25	136	194	330

Undervisningen besørgedes saaledes:

	Ugentlig Timetal			
	i Sommerhalvaaret		i Vinterhalvaaret	
	ved Lærere	ved Lærerinder	ved Lærere	ved Lærerinder
1911—12	4 186	5 410	4 277	5 615
1912—13	4 287	5 723	4 301	5 874
1913—14	4 259	5 848	4 234	5 950
1914—15	4 273	5 900	4 266	5 970
1915—16	4 266	5 882	4 270	5 933
1916—17	4 290	5 900	4 243	5 905

Paa Grund af Sygdom blandt Lærerpersonalet har Skolevæsenet afholdt Udgift til Vikariat i følgende Antal Timer (Tallene i Parentes angiver dette Antal udtrykt i Procent af Lærernes og Lærerindernes Timetal).

	For Lærere	For Lærerinder	Ialt
1911—12	6 570 (3,8)	13 701 (6,2)	20 270
1912—13	6 168 (3,6)	13 080 (5,6)	19 248
1913—14	7 963 (4,6)	15 936 (6,7)	23 899
1914—15	5 438 (3,2)	15 220 (6,4)	20 658
1915—16	4 747 (2,8)	15 780 (6,7)	20 527
1916—17	5 859 (3,4)	15 994 (6,8)	21 853

Af Lærerraadene ved de enkelte Skoler er der afholdt 18 Møder. Med Inspektørerne har Direktøren afholdt 8 Møder.

Der er afholdt 4 fælles Lærerraadsmøder.

Lærerpersonalets Bogsamlinger talte ved Aarets Slutning 3 070 Bind.

Lønningsforhold. Den 2. April 1917 fordelte det faste Lærerpersonele sig saaledes paa de forskellige Lønningstrin:

Skoleinspektørerne

7 » 4 400 Kr.	} foruden Bolig, Lys og Brændsel eller Godtgørelse derfor.
1 » 4 000 —	
1 » 3 600 —	

Overlærerne

9 » 4 200 —

Lærerne

41 » 3 600 —
13 » 3 200 —
16 » 2 800 —
14 » 2 500 —
10 » 2 200 —
11 » 1 900 —

Overlærerinderne

9 » 3 200 —

Lærerinderne

73 » 2 600 —
24 » 2 400 —

14	à	2 200	Kr.
24	»	2 000	—
22	»	1 800	—
4	»	1 700	—
1	»	1 600	—

Udgifterne til Skolevæsenets Drift har udgjort:

1911—12 . . .	1 078 482	Kr. 90 Ø.	mod bevilget	1 045 037	Kr.
1912—13 . . .	1 108 806	— 81	— — —	1 086 018	—
1913—14 . . .	1 130 375	— 92	— — —	1 133 539	—
1914—15 . . .	1 179 288	— 58	— — —	1 161 904	—
1915—16 . . .	1 223 614	— 49	— — —	1 178 907	—
1916—17 . . .	1 295 693	— 19	— — —	1 241 528	—

Der er i Henhold til Lov 27. Maj 1908 refunderet Kommunen 158 385 Kr. 80 Øre til faste Lærelønninger, ifølge Lov 29. Marts 1904 7 643 Kr. 70 Øre til Vikarudgifter og efter Tuberkuloseloven af 1. April 1912 3 823 Kr. 93 Øre til den særlige Undervisning af tuberkuløse Børn. Lærerpersonalet har refunderet 2 412 Kr. til Vikarudgifter, og endelig har Staten for kirtelsyge Børns Ophold paa Høve Sanatorium, refunderet 15 151 Kr. 50 Øre.

Herved synker Kommunens Udgift til Skolevæsenets Drift i afvigte Aar til 1 108 276 Kr. 26 Øre. Fordeles denne Udgift paa Børnetallet i Kommuneskolerne (efter at man har fradraget Udgiften til Fortsættelsesundervisning og til Amtsskolefonden, som ikke vedrører de skolesøgende Børn), bliver den for hvert Barn 114 Kr. 78 Øre af Kommunen og 20 Kr. 28 Øre af Stat og Skolefond

		pr. Barn	
Den tilsvarende Udgift udgjorde		af Kommunen	af Stat og Skolefond
1911—12	914 253 — 29 —	93 — 46 —	16 — 62 —
1912—13	946 493 — 77 —	95 — 26 —	17 — 57 —
1913—14	963 238 — 42 —	97 — 96 —	17 — 75 —
1914—15	1 006 787 — 36 —	102 — 44 —	18 — 02 —
1915—16	1 045 848 — 26 —	106 — 87 —	18 — 10 —

Privatskolerne. Ved Slutningen af 1916 fandtes der følgende 28 Privatskoler i Kommunen:

Antal Elever den

	Fra Frederiksberg Kommune					
	Over skolepligtig Alder		I skolepligtig Alder		Under skolepligtig Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.
Frederiksberg Gymnasium (L. H. Otterstrøm) Hollændervej 5 **)	138		280		47	
Henrik Madsens Skole, Filippavej 1 **)	48		106		11	
Schneekloths Skole (J. M. Hertz), Værnedamsvej 13 A **)	90		227		26	
Efterslægtsselskabets Skole (H. P. Hansen) Jacob Danefærdsvej 3 **)	27		58		5	
L. Clausens Realskole, Aaboulevard 21			18		1	
Frederiksberg Realskole (Mich. Iversen og H.T. Physant) Frederiksberg Allé 22*)	13		66		6	
H. Gregersens Skole, Ørstedsvvej 65—67*)	36		133		18	
Frederiksberg højere Borger- og Realskole (S. Nielsen), Bredegade 6	9		45		1	
Fru Hedvig Baggers Skole, Aaboulevard 5					3	1
Frøknernes Bernths Skole, Rathschsvej 7				42		
Frk. M. Bobergs Skole, Priemesvej 3**)	44		119		10	
Fru M. Clausens Skole, Aaboulevard 21			24		1	
St. Josephs Søstrenes franske Skole, Frederiksberg Alle 17	1		140		10	
Frk. Kruses Skole (Frk. L. Jensen), Frederiksberg Allé 16 **)			135	227		38
Frk. S. Milos Skole, Ørstedsvvej 7 B *)			41	91		14
Frk. A. Barfods Skole, Amicisvej 19 *)			50	193		5
Frk. D. Nielsens Skole, Chr. Winthervej 3 *		17		83		3
Frk. E. Rasmussens Skole, Bille Brahes Vej 8			2	8		
Frk. J. Sachmanns Skole, Allégade 6				37		1
Billes Forberedelses- og Realskole, Amalievej 20	10	5	90	46	6	3
Børnehjemmet Godthaabs Skole, Kongensvej 4	8		69	11	8	1
Frk. H. Hammers Skole, Jacob Danefærds Vej 12			5	12	1	
St. Mariæ Skole, Boyesgade 8	1		23	25		1
Frederiksberg Borger- og Realskole (A. Paulsen), Gl. Kongevej 139	1		48	47	1	2
Frk. Pechüles Skole, Roskildevej 91			1	1		
Frk. M. og N. Vendts Skole, Vinkelvej 3			9	17	1	
Johannesskolen, Ørstedsvvej 29**)	16	8	97	60	7	1
Den mosaiske Drengeskole, Johannevej 6	1		2			
	398	301	1 279	1 183	140	91

*) Mellem- og Realskoler. **) Mellem-, Real- og Gymnasieskoler.

31. December 1916.

Til- sammen		Fra andre Kommuner								I alt	
		Over skole- pligtig Alder		I skoleplig- tig Alder		Under skole- pligtig Alder		Til- sammeu			
Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.
465		41		75		10		126		591	
165		48		88		8		144		309	
343		61		114		4		179		522	
88		117		133		11		261		349	
19				7		1		8		27	
85		29		106		17		152		237	
187		21		70		4		95		282	
55		5		32				37		92	
3	1					10	5	10	5	13	6
	42				12				12		54
	173		9		22		2		33		206
	25				15				15		40
	151		5	106			7		118		269
	400		57	83			7		147		547
	146		10	17			3		30		176
	248		23	88			2		113		361
	103		1	12					13		116
2	8			1	4			1	4	3	12
	38				5				5		43
106	54	4	3	46	52	4	2	54	57	160	111
85	12			3	1			3	1	88	13
6	12		1	3	2			3	3	9	15
24	26	1		76	77	3	1	80	78	104	104
50	49		1	33	35	1	1	34	37	84	86
1	1			1	15			1	15	2	16
10	17	1	1	9	8		1	10	10	20	27
120	69	18	5	86	33	5		109	38	229	107
3		4		153				157		160	
1 817	1 575	350	116	1 036	587	78	31	1 464	734	3 281	2 309

Af de fra Skolelæger og Skoletandlæge til Skolekommissionen indsendte udførlige Beretninger skal følgende anføres:

Skolelæge-Beretning.

I Aarets Løb har Skolelægerne fulgt den sædvanlige Arbejdsplan.

Foruden adskillige i ældre Klasser nyoptagne Børn er 1 233 i 1ste-Klasserne indskrevne Børn undersøgt og forsynet med Helbredskort. Medens Helbredstilstanden for 575 (ca. 47 pCt.) af disse ikke gav Anledning til nogen Bemærkning frembød de øvrige ca. 53 pCt. forskellige Skrøbeligheder, for hvilke er gjort nærmere Rede i omstaaende Tabel I. Det drejede sig dog overvejende om mindre væsentlige Svagheder, og kun for 144 Børns Vedkommende (73 Dreng og 71 Piger) var Tilfældenes Art saaledes, at en særlig Overvaagen fra Skolelægens Side skønnedes nødvendig. Ved Paategning paa Helbredskortet er Lærerpersonalets Opmærksomhed bleven henledet paa disse Børn, og der er truffet Foranstaltning til, at de regelmæssigt et Par Gange aarligt fremstilles for Skolelægen, selv om de ikke i Øjeblikket frembyder særlige Sygdomstegn.

I Skolelægernes faste Træffetider paa Skolerne er ialt henvist til dem 812 Børn, 8,8 pCt. af Skolens samlede Elevantal. Hos 51 af disse kunde intet sygeligt paavises, medens de øvrige 761 alle frembød en eller flere Svagheder, angaaende hvis Art er gjort Rede i omstaaende Tabel III. — Som det fremgaar af Tabel II, var der i 59 Tilfælde intet at foretage for Skolelægerne, i 111 Tilfælde blev afgivet et eller andet Skøn til Brug for Skolen, 491 Børn henvistes til at søge Lægehjælp, medens 151 Børn, hvis Tilfælde ikke krævede Lægebehandling, fik Anvisning paa Husraad eller vejleddes paa anden Maade.

De til Høve Sanatorium og til de forskellige Feriekolonier udsendte Børn er som sædvanlig undersøgt af Skolelægerne, der ogsaa har afgivet Skøn over de Børn, der skulde overflyttes til Hjælpe- og Værneklassen.

Tabel I
 Sygeligheden hos de i Aaret 1916—17
 i 1ste Klasser nyoptagne Børn

	Drenge	Piger	Ialt
Spinkel Legemsbygning	29	16	45
Mangelfuld Ernæring	64	45	109
Tuberkulose i Lunger			
— i andre Organer			
Kirtelsyge, let	161	145	306
— sværere	15	14	29
Blodmangel	98	102	200
Nervesygdomme	8	8	16
Øjensygdomme	50	45	95
Øre-, Næse-, og Svælsygdomme	120	106	226
Hjertesygdomme	8	8	16
Sygdomme i Aandedretsorganerne (Tub. undt.)	10	5	15
— i Fordøjelsesorganerne	11	7	18
Holdningsfejl	19	10	29
Deformitet af Brystkassen	29	26	55
Andre Deformiteter	7	3	10
Brok	5	4	9
Andre kirurgiske Sygdomme	3	5	8
Hudsygdomme	13	8	21
Talefejl	16	7	23
Imbecilitet	4	5	9
Incontinentia urinae & alvi	20	21	41
Andre Svagheder	3	2	5
Ialt sygelige Tilfælde	693	592	1285
Svage Personer.	341	317	658
Raske Personer.	300	275	575
I alt undersøgt	641	592	1233

Det i tidligere Aar ved Howitzvejens Skole iværksatte Forsøg med at lade en Sygeplejerske tage sig af forsømte Saar og Skrammer o. l. hos Børnene, er i 7 Maaneder af Skoleaaret 1916—17 (Septbr.—Marts) forlagt til Skolen paa Godthaabsvej. En Sygeplejerske har under Skolelægens Tilsyn i 152 Dage behandlet 330 Børn

Tabel II Udnyttelsen af Skolelægernes Træffetider i Aaret 1916—17.	Skolen paa									Ialt
	Howitzvej	N. Ebbesens V.	Godthaabsvej	Fuglevangsvej	Nyelandsvej	Solbjærgvej	Lollandsvej	Duevej	La Cours Vej	
Skolens samlede Elevantal (Aarets Gennemsnit)	922	950	1016	801	1051	1107	931	1243	1172	9193
Henvist til Skolelægen.	92	49	148	37	30	152	107	92	105	812
pCt af Elevantallet	10,0	5,2	14,6	4,6	2,8	13,7	11,5	7,4	9,0	8,8
Intel foretaget	11	5	6	2	1	14	8	3	9	59
Afgivet Skøn	4	5	27	4		5	28	11	27	111
Afgivet Raad	20	5	29	3	1	44	14	16	19	151
Henvist til Lægebehandling	57	34	86	28	28	89	57	62	50	491
Mundtlige Henvisninger.	11	2	11	1	1	4	2	5	3	40
Skriftlige Henvisninger	46	32	75	27	27	85	55	57	47	451
Heraf returnerede	8	2	23	4		20	13	14	12	96
Med Diagnose	1	1	7	3		5	3	5	1	26

for ialt 380 sygelige Tilfælde, hvoraf 146 kirurgiske Tilfælde, 178 Hudsygdomme, 32 Øjenlidelser og 24 Øresygdomme. Der er ialt udført 4 246 Enkeltbehandlinger, gennemsnitlig ca. 28 hver Dag. — Skolelægerne har endnu en Gang indtrængende anbefalet denne overordentlig nyttige Foranstaltnings Gennemførelse ved samtlige Skoler.

Tabel III Sygdomstilfælde hos Drenge og Piger henvist til Skolelægerne I Aaret 1916—17	Drenge	Piger
Akute Infektionssygdomme	10	9
Tuberkulose i Lunger.		
— i andre Organer		
Kirtelsyge	12	16
Blodmangel.	24	20
Nervesygdomme	4	6
Svagt Syn	30	36
Andre Øjensygdomme	43	32
Øre-, Næse- og Svælgsygdomme	64	34
Heraf tunghøre	(19)	(10)
Hjertesygdomme.	8	1
Sygdomme i Aandedrætsorganerne (Tub. undtagen)	6	9
— i Fordøjelsesorganerne	25	20
Holdningsfejl.	1	4
Deformiteter		4
Andre kirurgiske Sygdomme	91	26
Hudsygdomme	136	57
Pedikulose.		10
Talefejl		
Imbecillitet.		1
Incontinentia urinae & alvi	2	2
Andre Svagheder	13	12
I alt Sygdomstilfælde.	469	299
Antal syge Personer.	465	296
Intet sygeligt paavist hos	35	16
I alt henvist til Skolelægen	500	312

Skoletandklinikken.

Resultatet af Klinikens Arbejde fremgaar af Tabel 1.

Der er i Skoleaarets Løb ekstraheret 67 blivende Tænder, hvoraf de 29 hos Børn, der har faaet 1. Behandling i højere Klasser.

Ekstraktionerne fordelte sig saaledes:

59 6-Aars Molarer.	Heraf 26 paa gratis Børn i højere Klasser.
3 Præmolarer	— 1 — —
2 2den Præmolarer	— 2 — —
3 overtallige Tænder.	

Ialt . . 67. Heraf 29 paa gratis Børn i højere Klasser.

Det samlede Antal Patienter har været 4 097, og det samlede Antal behandlede Børn var 3 731, idet 102 Børn (56 Dreng og 46 Piger) gik ud af Skolerne, inden Behandling var foretaget, og 227 Børn ikke mødte paa Grund af Sygdom (Tabel 3).

Af de mødte Børn var 760 fejlfrie ved Eftersynet, og paa 37 maatte Behandling opgives (Tabel 2).

Paa de resterende 2 934 Børn udførtes 7 792 Behandlinger (3 864 paa Dreng og 3 928 paa Piger) (Tabel 1).

Til gratis Behandling var der indskrevet 1 191 (nye) Børn, af hvilke 40 (18 Dreng og 22 Piger) gik ud af Skolerne, inden Behandling var foretaget, medens 166 ikke mødte paa Grund af Sygdom.

Af de resterende 985 var kun 17 eller 1,73 pCt. fejlfrie (Tabel 2).

Til »Nødhjælp« har der i Aarets Løb været henvist 162 (nye) Børn (65 Dreng og 97 Piger).

Blandt de behandlede Børn findes 5 fra private Skoler, nemlig:

2 Dreng	fra Johannes-Skolen.
2 —	» Schneekloth's Skole, og
1 Pige	» Frk. Sachmann's Skole.

Tabel 1.

	Antal Dage		Antal Timer		Antal Patienter		Fyldninger	Ekstraktion		Rensning	Rodhandling	Andre Behandlinger	Antal Behandlinger	
	Dreng	Pige	Dreng	Pige	Dreng	Pige		Mælketænder	Blivende Tænder				Dreng	Pige
A	235	863	1619	1464	3460	1092	31	164	431	143	2736	2585		
B	235	863	509	505	681	1439	36	27	164	124	1128	1343		
Summa	470	1726	2128	1969	4141	2531	67	191	595	267	3864	3928		

Tabel 3.

Oversigt over Børnetallet.

29

Indskrevet til Behandling		Heraf udgaaet af Skolerne i Aarets Løb			Slettet paa Grund af Restance			Ikke mødt til Behandling			Behandling nægtet			Behandlings-tilladelsen taget tilbage																		
											Dreng	Pige	Samlet Antal	Dreng	Pige	Samlet Antal	Dreng	Pige	Samlet Antal													
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B															
1509	636	1360	555	2869	1191	120	42	108	35	228	77	36	26	62	27	85	34	81	61	166	301	377	227	274	528	551	5	6	2	5	7	11

Tabel 2.

	Antal fejlfrie		Behandling umulig	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger
A	383*)	1****) + 355*)	22	5
B	1***) + 2**) + 11	1**) + 6	4	6
Summa...	397	363	26	11

*) Heri medregnes alle Børn, hos hvem ny Karies ikke er optraadt siden sidste Eftersyn.

**) Oversiddere, tidligere behandlet, men ingen Karies.

***) Tuberkuloseskole, tidligere behandlet, men ingen ny Karies.

****) Ikke tidligere behandlet, fejlfri.

Tabel 4.

Oversigt over Antallet af betalingspligtige Børn,
som fragaar den 1ste April 1917.

	Videre Behandling nægtet			Oversiddere i 1ste Klasse		
	Drenge	Piger	Samlet Antal	Drenge	Piger	Samlet Antal
Summa.....	262	211	473	25	19	44

Tabel 5.

	Ret til gratis Behandling havde	Af disse nægtede	pCt.
Den 13. December 1910--April 1912.	3191	1128	35,4
Skoleaaret 1912-13	1491	482	32,3
— 1913-14	1635	599	36,6
— 1914-15	1765	588	33,3
— 1915-16	1731	602	34,8
— 1916-17	1742	551	31,6

Tabel 6.

	Ret til Videre- behandling havde	Af disse nægtede	pCt.
Den 1ste April 1912.....	1878	562	29,9
— 1913.....	2099	354	16,9
— 1914.....	2527	291	11,5
— 1915.....	3040	401	13,2
— 1916.....	3386	516	15,3
— 1917.....	3675	462	12,6